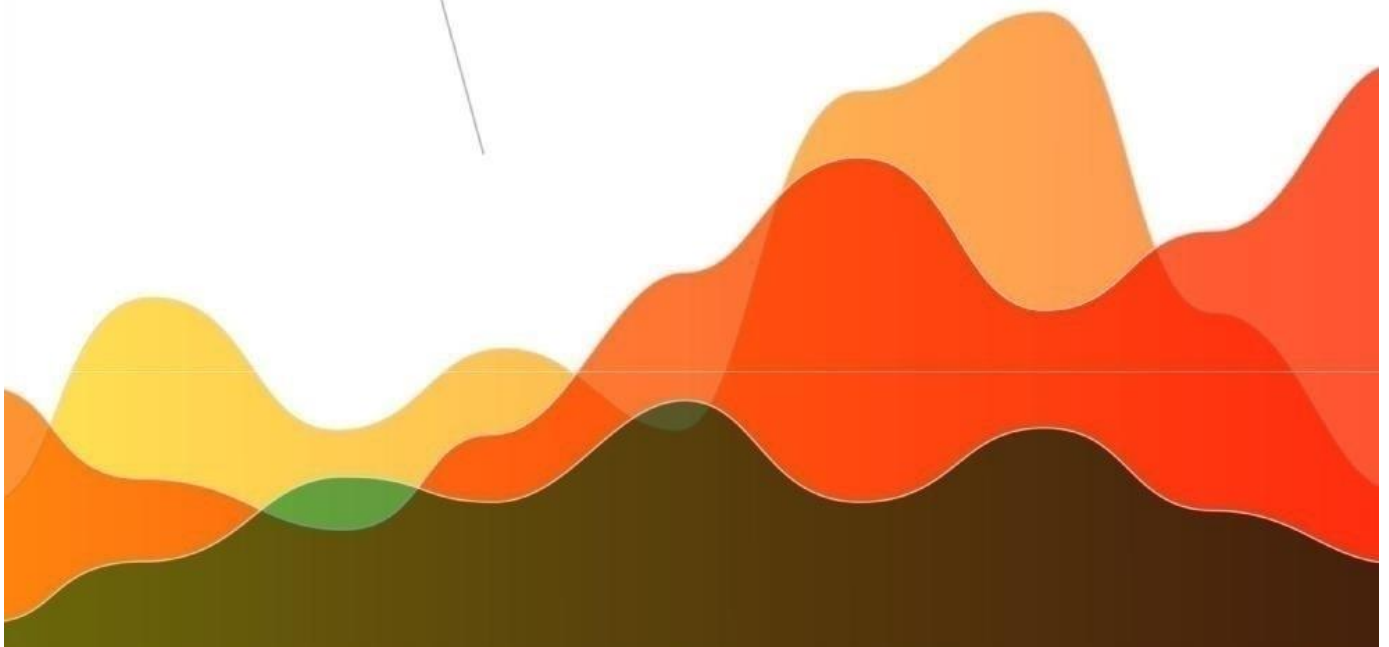

ADVANCES OF SCIENCE

**Proceedings of articles the international
scientific conference
Czech Republic, Karlovy Vary -
Ukraine, Kyiv, 23 August 2019**

ADVANCES OF SCIENCE

Proceedings of articles the international scientific conference Czech
Republic, Karlovy Vary – Ukraine, Kyiv, 23 August 2019

Czech Republic, Karlovy Vary – Ukraine, Kyiv, 2019

UDC 001
BBK 72
D736

Scientific editors:

Katjuhin Lev Nikolaevich, Doctor of Biological, a leading researcher at the Institute of Evolutionary Physiology and Biochemistry named I.M.Sechenov Academy of Sciences

Salov Igor' Arkad'evich, Doctor of Medical, Head of the Department of Obstetrics and Gynecology, Saratov State Medical University named V.I.Razumovskij

Danilova Irina Sergeevna, Ph.D., Associate Professor of Tomsk State Pedagogical University named L.N.Tolstoj Burina
Natal'ja Sergeevna, Ph.D., Associate Professor of Nizhny Novgorod State named University N.I. Lobachevskij

D736

ADVANCES OF SCIENCE: Proceedings of articles the international scientific conference.

Czech Republic, Karlovy Vary – Ukraine, Kyiv, 23 August 2019 [Electronic resource] / Editors prof. L.N. Katjuhin, I.A. Salov, I.S. Danilova, N.S. Burina. – Electron. txt. d. (1 файл 2 MB). – Czech Republic, Karlovy Vary: Skleněný Můstek – Ukraine, Kyiv: MCNIP, 2019.
– ISBN 978-80-7534-078-8.

Proceedings includes materials of the international scientific conference « ADVANCES OF SCIENCE», held in Czech Republic, Karlovy Vary-Ukraine, Kyiv, 23 August 2019. The main objective of the conference - the development community of scholars and practitioners in various fields of science. Conference was attended by scientists and experts from Azerbaijan, Russia, Ukraine. At the conference held e-Conference "Discovery Science". International scientific conference was supported by the publishing house of the International Centre of research projects.

ISBN 978-80-7534-078-8 (Skleněný Můstek, Karlovy Vary, Czech Republic)

Articles are published in author's edition. Editorial opinion may not coincide with the views
of the authors

Reproduction of any materials collection is carried out to resolve the editorial board

© Skleněný Můstek, 2019

**ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОГРАМ ІМПОРТОЗАМІЩЕННЯ
МЕДИЧНИХ ВИРОБІВ В КРАЇНАХ СНД ЯК НАПРЯМОК
ЗБІЛЬШЕННЯ ДОСТУПНОСТІ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ
ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ**

МОЧАЛОВ Ю.О.

кандидат медичних наук, доцент

доцент кафедри хірургічної стоматології,

щелепно-лицевої хірургії та онкостоматології

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

м. Ужгород, Україна

Вступ. Проведені в Україні епідеміологічні дослідження демонструють широке поширення дефектів твердих тканин зубів у населення. За даними МОЗ до 50,0 % населення країни потребує стоматологічного лікування у вигляді відновлення цілісності коронкової частини зубів, і лише близько 7,0 % населення молодого віку є стоматологічно здоровими [1, 2, 3]. В Україні спостерігається висока залежність від імпорту стоматологічних матеріалів, інструментів, обладнання, устаткування і розхідних матеріалів (лише 5-10% власного виробництва), ряд продуктів в Україні не виробляється зовсім. В Україні присутні виробники високоспеціалізованої продукції, але на ринку таких товарів їх перелік становить лише близько 8,0 %. Поряд із тим, високі щорічні обсяги імпорту стоматологічних матеріалів та обладнання можуть призводити до негативних макроекономічних процесів в країні (зменшення валютних резервів в ході виконання поставок за договорами зовнішньоекономічної діяльності). Така ситуація визначає потребу у розвитку національного виробництва стоматологічних медичних виробів та обладнання, що зумовлюється як економічними і медичними потребами [4, 5, 6, 7].

Досвід реалізації імпортозамісних програм в галузі охорони здоров'я України. В квітні 2011 року було оприлюднено проект Концепції державної

цільової програми «Розвиток імпортозамінних виробництв в Україні та заміщення імпортованих лікарських засобів вітчизняними, у тому числі біотехнологічними препаратами та вакцинами на 2011–2021 роки». Завданнями програми було визначено: 1) забезпечення населення України лікарськими засобами вітчизняного виробництва; 2) зменшення імпортозалежності країни стосовно готових засобів та фармацевтичних субстанцій; 3) економію бюджетних коштів, зокрема валютних; 4) зміна моделі розвитку фармацевтичної галузі України на інноваційно-інвестиційну; 5) активізацію науково-дослідної і науково-технічної діяльності в розробці та виробництві лікарських засобів; 6) збільшення доходів державного бюджету внаслідок зростання обсягів виробництва вітчизняних виробників; 7) перегляд протоколів і стандартів медичної допомоги МОЗ; 8) відновлення та розвиток виробництва в Україні біотехнологічних препаратів, у тому числі вакцин та сироваток. При реалізації Концепції було прогнозовано наступні результати. Це підвищення забезпечення населення України ліками, зростання цінової доступності життєвоважливих лікарських засобів, які поступають імпортом препаратом за ефективністю, безпечністю та якістю. Такі процеси мали сприяти підвищенню рівня здоров'я нації і лікарської безпеки України. Це задоволення внутрішнього попиту і забезпечення потреб галузі охорони здоров'я в лікарських препаратах вітчизняного виробництва не менш ніж на 50% (у грошовому виразі) та на 85% за номенклатурою лікарських препаратів; прогнозувалися закупівлі за державні кошти лише вітчизняних лікарських засобів, за винятком незамінних патентованих імпортованих препаратів. Реалізація програми та впровадження у виробництво лікарських засобів передбачало стимуляцію розвитку вітчизняної фармацевтичної промисловості, створення умов для подальшого розвитку фармацевтичної, фармакологічної, біотехнологічної та медичної науки, а також підвищення рівня наукових досліджень та активному залученню інвестицій на їх проведення.

Програма передбачала виконання наступних організаційних кроків і завдань: 1) модернізацію системи державних закупівель лікарських засобів із

розвитком моніторингу потреб та надання преференцій вітчизняному виробнику і певного обмеження закупівель імпорту; 2) оновлення, вдосконалення і гармонізацію сфери розробки нових лікарських засобів; 3) вдосконалення сфери реєстрації та обігу лікарських засобів (модернізація законодавства про інтелектуальну власність, внесення генериків і оригінальних засобів до протоколів лікування МОЗ; 4) модернізація сфери виробництва лікарських засобів шляхом стимулів розвитку виробництв повного циклу, надання преференцій вітчизняним засобам та підтримку аптечного екстемпорального виробництва; 5) зміна і модернізація податкової бази із наданням відповідних податкових пільг і преференцій вітчизняним виробникам лікарських засобів; 6) вдосконалення системи підготовки професійних і наукових кадрів для забезпечення виконання програми.

Розробка зазначеної концепції програми зустріла гостру критику зі сторони учасників ринку лікарських засобів. До практичної реалізації вона не була доведена. Зазначена програма не впливала відносно у сфері розробки і виробництва медичних виробів стоматологічного напрямку [8].

Досвід реалізації програм імпортозаміщення стоматологічних матеріалів в країнах СНД . Якщо проаналізувати досвід країн із перехідною економікою, то найбільше про імпортозаміщення у галузі стоматології ведуть мову в країнах колишнього СНД. В Російській Федерації активні кроки в бік імпортозаміщення промисловості почали здійснювати ще в 2012 році, починаючи із галузі агро-промислового виробництва. Була прийнята окрема державна програма «Развитие промышленности и повышение её конкурентоспособности». Згодом була створена окрема Урядова комісія із імпортозаміщення. Були здійснені наступні кроки: зміна законодавства в напрямку стимулювання розвитку власного виробництва і технологій, але також були ведені ряд преференцій для вітчизняного виробника в частині державних закупівель медикаментів та стоматологічних матеріалів, а також обмеження імпорту. Також було переорієнтовано систему обов'язкового медичного страхування на використання вітчизняних стоматологічних

матеріалів. Було змінено процедуру реєстрації медичних виробів для стоматології. Окремо були створені додаткові канали фінансування виробництва і розробок виробів для стоматології. Наприклад, Фонд розвитку промисловості надавав субсидії (безповоротна фінансова допомога) ЗАТ «Дослідно-експериментальний завод «ВладМиВа» в рамках інвестиційного проекту «Организация производства инновационных импортозамещающих композитов для стоматологии», також передбачено пільгове державне кредитування окремих проектів. Якщо говорити про найближчі наслідки таких заходів, то, на жаль, очікуваного ефекту для стоматологічного медичного обслуговування не було досягнуто. Ускладнилося постачання стоматологічних матеріалів до медичних закладів, масштаби імпортозаміщення виявилися невеликими – станом на 2018 рік в стоматології Російської Федерації 84,0 % матеріалів, обладнання і виробів залишалися імпортованими, ускладнилися умови для вільної конкуренції та транзиту технологій, зберіглася залежність виробництва від імпортової сировини. В окремих медичних закладах ведеться робота із впровадження принципів максимального імпортозаміщення. Ряд медичних виробів стоматологічного напрямку втратили державну реєстрацію і внаслідок введення складних і тривалих процедур виявилися недоступними для кінцевого користувача (до 40,0 % із номенклатури, як імпортні, так і місцевого виробництва). Також були запроваджені обмеження на імпорт окремих стоматологічних матеріалів. Поряд із тим, середні ціни в стоматологічних закладах зросли. Тобто можна судити про обмежену ефективність адміністративно-командного підходу до запровадження імпортозаміщення в стоматології.

Стосовно Білорусі, то робота із запровадження проектів імпортозаміщення в стоматологічній галузі розпочалася із 2010-2011 років. Зокрема в рамках Державної програми інноваційного розвитку Білорусі на 2011-2015 рр. Проте в Білорусі наявні лише 2-3 виробники матеріалів і інструментарію для стоматології, і наявність планового підходу до розвитку виробництва стоматологічних матеріалів обмежує вплив ринкових процесів в такий процес,

відповідно, не розвивалися механізми виведення таких продуктів на вільний і міжнародний ринок. Тобто, відсутній контакт виробника-торгової мережі-споживача.

Стосовно Казахстану, то тут також була прийнята національна програма «Развитие медицинского туризма и импортозамещения», але про імпортозаміщення стоматологічних матеріалів мова не ведеться. Узбекистан на сьогодні має 100% імпорту стоматологічних матеріалів і обладнання, і на кінець 2018 року урядом були прийнято рішення про згортання програм імпортозаміщення для економіки взагалі. Стосовно Азербайджану, то виробництво стоматологічних матеріалів і обладнання тут відсутнє повністю. Уряд із 2016 року веде розробку політики імпортозаміщення в окремих галузях економіки, але стоматологія до таких проектів не включається. У Вірменії виробництво стоматологічних матеріалів і обладнання відсутнє, уряд розробляє політику імпортозаміщення, але галузь охорони здоров'я не є пріоритетною для таких процесів [9, 10, 11, 12].

Висновки: Отже, на основі аналізу досвіду сусідніх країн, які мають спільні риси в побудові системи охорони здоров'я можна судити про наявність високої частки імпорту стоматологічних матеріалів, апаратури та обладнання в більшості країн, а також про неефективність організації імпортозаміщення необхідних матеріалів для стоматології в адміністративно-командній моделі, без належного залучення неурядових організацій та приватного сектору.

Використана література:

1. Бойченко О.М., Палій О.В., Гасюк Н.В. Поширеність стоматологічних захворювань у молоді сільської місцевості. *Вісник Української медичної стоматологічної академії*. 2013. № 2 (42). С. 21–23.
2. Вороненко Ю.В., Павленко О.В., Мазур І.П. Стоматологічна допомога в Україні: основні показники діяльності за 2008 – 2018 роки: довідник. Кропивницький, 2018. 212 с.

3. Дячук К. Г. Особливості планування заходів профілактики карієсу зубів у школярів старших класів м. Ужгорода. Дис... магістра медицини. Спец. Стоматологія. Ужгород, 2015. 73 с.
4. Рейзвіх О. Є. Рівень надання стоматологічної допомоги – важливий критерій здоров'я населення. *Вісн. стоматології*. 2012. № 2. С. 132 – 135.
5. Сліпченко Т.О. Стоматологічний ринок України: особливості попиту на послуги в сегменті дентальної імплантації. *БІЗНЕСІНФОРМ*. 2017. № 5. С. 288-292.
6. Гайда Ю.І., Сліпченко Т.О. Сегментація ринку стоматологічних послуг за географічним принципом. *Економічний аналіз*. 2017. Том 27. № 1. С. 18–27.
7. Хвостівський Ю.О. Цінові та нецінові фактори на ринку стоматологічних послуг. Магістерська робота: 051-Економіка. Тернопіль, 2018. 97 с.
8. Проект концепції Державної цільової програми «Розвиток імпортозамінних виробництв в Україні та заміщення імпортованих лікарських засобів вітчизняними, у тому числі біотехнологічними препаратами та вакцинами на 2011-2021 роки». *Аптека.ua*. № 15 (786) 18.04.2011. URL: <https://www.apteka.ua/article/78579>.
9. Постановление Правительства Российской Федерации № 328 от 15.04.2014 г. «Об утверждении государственной программы Российской Федерации «Развитие промышленности и повышение ее конкурентоспособности». URL: <http://pravo.gov.ru/proxy/ips/?docbody=&nd=102352828&rdk=&backlink=1>
10. Цап М.В., Калиняк Н.Ю. Теоретичні аспекти імпортозаміщення та рівень імпортозаміщення національного господарства України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету : серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2018. Вип. 18, №Ч.3. С. 106-112.
11. Зелькина А. Импортозамещение попробовали на зуб: стоматологи в России лишились 40% оборудования и материалов. *Настоящее время*. 10 Февраль 2017 года. URL: <https://www.currenttime.tv/a/28300026.html>

12. Копытов А.А., Оганесян А.А., Елисеева М.В., Дорохова В.Д., Чуев В.П. Оценка устойчивости материалов для пломбирования корневых каналов фирмы "ВладМиВа" по показателю "растворимость". *Ин-т стоматологии*. 2017. № 3. С. 99-101.